

Ribe Brandkorps formentlig o. 1925 foran den gamle brandstation på hjørnet af Saltgade og Seminarievej. Max Petermann er den høje brandmand bag ved hunden.

Fortælling om

Max Louis Petermann (1871- 1950)

Magda Petermann (1894-1979)

I december 1893 kom en vandrede blikkenslagersvend (en naver) til Kolding. Han hed Theodor Max Louis Petermann og var født i Meiningen i Tyskland i 1871. Han fortsatte vandringen og kom via Aarhus og Hjørring til Ribe i maj 1895, hvor han blev ansat hos blikkenslagermester Gierssing.

Navere

Disse oplysninger findes i hans "Opholdsbog, jvf. lov om tilsyn med fremmede", som ifølge loven enhver "Vandrede Svend" eller "Naver", der var på valsen for at lære og for at opleve verden, skulle medbringe. Alle byer på hans rute har stemplet hans opholdsbog og anført, at han havde tilstrækkeligt med penge til, at han kunne klare sig. Enhver naver havde krav på, når han kom til en by med en "naverhule", her at få skænket et glas øl og en snaps og at få den første overnatning gratis.

Som naver måtte man ikke modtage offentlig hjælp, og man måtte ikke komme sin hjemby nærmere end 30 km i 3 år og 1 dag. I dag er reglerne ændret en smule, men stadig gældende. F. eks. er afstandsbestemmelsen ændret til 50 km.

Ribe har som en af de få byer i Danmark stadig en naverhule. Den ligger i gården bag værtshuset "Stenbohus" tæt på Domkirkepladsen.

Max Petermanns opholdsbog er stadig i familiens besiddelse.

Max Petermanns virke

Max rejste januar 1896 til Gørding, hvor han etablerede selvstændig blikkenslagerforretning. I 1898 rejste han tilbage til Ribe, hvor han videreførte sin blikkenslagerforretning med adresse i Præstegade 383. (Nuværende Præstegade 6 - dengang brugte Ribe matrikelnumrene som husnumre.)

Udover blikkenslagerforretningen solgte han gryder, pottes og isenkramartikler fra en butik i Skolegade (nr. 1 B) og senere fra en butik på hjørnet af Grønnegade og Torvet.

Som blikkenslagermester deltog Max blandt andet i nedtagningen af Domkirkens blytag under den store restaurering o. 1900, så andre håndværkere i stedet kunne pålægge kobbertag.

Om det sagde han:

"Kobbertaget bliver aldrig irret og dermed grønt på grund af den saltholdige luft, affødt af byens tætte beliggenhed ved havet".

I dag kan vi se, at i det fik han ikke ret.

Dansk statsborgerskab 1914

Han engagerede sig aktivt i byens liv. I 1904 blev han straks ved brandvæsenets etablering brandmand og stoppede først pga. alder i 1941 efter 37 års tjeneste.

Han var i en periode næstformand i Ribe Sejlkлуб, han blev kasserer og æresmedlem i Landsjagtforeningen og formand for Blikkenslagerforeningen i Ribe Amt.

Fra 1903 var han med i jagtkonsortierne *Øster Vedsted Indvinding* og *Hviding Nakke*. Begge steder stod han for jagtkontrakterne og medlemsopkrævningen hos de ca. 25 lokale jægere. Hans jagthunde var korthårede hønsehunde, som ofte fulgte ham rundt i byen. Det er derfor en af hans hunde er med på billedet foran brandstationen fra 1925.

I en avisomtale fra 1949 i forbindelse med hans 50 års jubilæum som forretningsdrivende i Ribe står blandt andet: "Trods Max nu er 78 år, er han endnu ikke gammel, men en rank mand. Når man kommer ind på værkstedet, er han fortsat i gang, og det er kun et par måneder siden, han sidst var højt til vejrs for at besigtige blikkenslagerentreprisen ved forhøjelsen af Ribe Vandtårn med en etage. Max beskrives som dygtig i sit fag og med gode menneskelige egenskaber. Derfor afholdt i lauget og kendt som en hjælpsom, hyggelig og gemytlig mand med humor, der med årene er blevet en del af Ribe."

Max døde i februar 1950 efter kort tids sygdom i en alder af 79 år. Han blev begravet den 28. februar fra Domkirken. Efter Max' død drev hans enke og sønnen Louis blikkenslagerforretningen videre sammen fra værkstedet i Skovgade.

Max Petermann var gift to gange. Første gang i 1896 med Kirstine Agathe Catrine Beck, som døde 1915 efter at have født ham to drenge, Max i 1899 og Georg i 1908. Anden gang i 1916 med Magdalene Nielsen Hallum, kaldet Magda, med hvem han fik yderligere to drenge, Carl i 1916 og Louis i 1925.

Magda Petermann

Magda var født i Husum Ballum i en familie med for mange børn. Da hen-

des møder og onkel ikke fik børn, fik de lov til at udvælge sig ét fra den store børneflokk. Valget faldt på Magda, da hun var den eneste, der ikke var rødhåret. Modsat de øvrige i børneflokkene fik Magda en regelmæssig skolegang og en musikuddannelse. Hun lærte også, at huden skal forblive hvid og smuk. Det betød, at Magda ikke gik uden for en dør uden hat og handsker. Selv ikke da hun i 1960 tog med på en busrejse med Tjæreborg Rejser til Harzen og Østrig!

Som voksen fandt hun igen sammen med sine søskende.

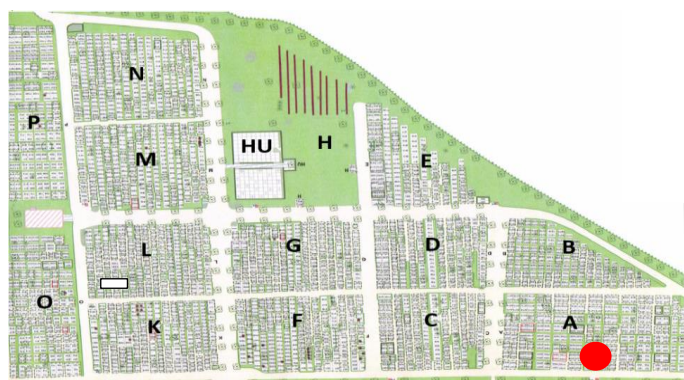
Efter sin konfirmation i Ballum Kirke i 1908 og endt skolegang rejste hun til Ribe for at læse til husholdningslærer på Ribe Seminarium. Max Petermann havde blikkenslagerentreprisen på seminariet, og det var nok her, de traf hinanden første gang. Parret blev

efterfølgende hjemmegift 3. Juni 1916 efter kongelig bevilling. Magda brugte aldrig sin uddannelse, men hjalp i stedet med firmaets bogholderi og arbejdede i hjemmet med børnepasningen og forskelligt håndarbejde. Hun havde blandt andet lært at kniple, formentlig af sine plejeforældre i Ballum. Magda boede i lejligheden over værkstedet i Skovgade og kunne herfra holde kontakten med såvel sønnen Louis som blikkenslagerforretningen indtil ca. 1969, hvor hun blev indlagt på hospitalet i Hviding p. g. a. svær demens. Her døde hun i marts 1979.

Fortalt af Ribe Kirkegårdes Fortællegruppe efter oplæg fra Erik Petermann, barnebarn af Magda og Max Petermann

Navergården i Værtshuset Stenbohus' gård 2020

Gravgade

● Da Magda og Max Louis Petermanns gravsted ikke længere er at finde på Ribe Gamle Kirkegård, er fortællingen om dem anbragt på Dagmar og Louis Petermanns gravsted.